

H. John Henry Newman

(1801-1890)

De eerste katholieke jaren

(1845-1864)

John H. Newman

Newman, 1867

De eerste katholieke jaren (1845-1864)

Naar Maryvale (1)

- na Newmans bekering in 1845 tijd volgden er wel 875 anderen, waaronder 250 geestelijken uit de Anglicaanse Kerk
- zijn vrienden Keble en Pusey zouden echter anglicaan blijven.
- Newman ontving op 1 november 1845 in Oscott in het Midland Seminary het H. Vormsel uit handen van N. Wiseman, coadjutor sinds 1840 van de apostolische vicaris van het Midland district.

1845-1846

Naar Maryvale (2)

- Wiseman wilde Newman en zijn groep tot priester wijden zodat deze zich samen aan apostolisch werk van intellectuele aard konden wijden.
- Dominic Barberi suggereerde een nieuwe congregatie te stichten.
- Newman maakte een rondreis langs belangrijke katholieke plaatsen en personen.
- De *Development* werd gepubliceerd en was snel uitverkocht.

Excursus

Old Oscott of Maryvale.

- in het afgelegen Old Oscott, 10 km. ten N. van Birmingham, en 2 km. van Oscott was er vanaf de 17de eeuw een katholieke missie.
 - ▶ vanaf 1752 woonde er de apostolische vicaris (bisschop).
 - ▶ in 1794 (na de revolutie in Frankrijk) werd het een katholieke school en seminarie.

- op 22 februari 1846 vestigde zich hier Newman en zijn groep
 - ▶ de plaats kreeg van Newman de naam Maryvale.
 - ▶ ze leefden zoals in Littlemore, maar de regel van Fr. Dominic werd vervangen door die van Wiseman.
 - ▶ de communiteit bestond uit:
 - Newman, Ambrose St John, Richard Stanton, J.B. Morris, Henry Formby, John Walker, Albany Christie, William Penny en Charles Woodmason.

- de groep overwoog om dominicanen of jezuïeten te worden.

Old Oscott of Maryvale.

Bekeerlingen in deze tijd

- 1846
 - ▶ Maria Rosina Giberne (1802-85)
 - ▶ Elizabeth Swinburne (1805-96), weduwe van John Bowden
 - ▶ Henry Wilberforce (1807-73) (x Mary Sargent)
- 1850
 - ▶ George Dudley Ryder (x Sophia Sargent)

Katholiek

Rome en het Oratorium.

- men besluit eind 1846 naar Rome te gaan voor studie en priesterwijding.

- 1846
 - ▶ 1 juni: dood paus Gregorius XVI.
 - ▶ 16 juni: nieuwe paus Pius IX. Deze stuurt Newman zijn bijzondere zegen.
 - ▶ 7 september: vertrek naar Rome met St John, 5 weken tussenstop in Milaan.
 - ▶ vanaf 9 nov.: Rome verblijf in Collegio di Propaganda.
 - Newman onder de indruk van het internationale gezelschap, er werden 32 talen gesproken.
 - ▶ 22 november: Newman en St John bij paus Pius IX.
 - ▶ 26 december: bezoek oratorium (bij Chiesa Nuova).

- ▶ Het plan om een theologisch college in Maryvale te stichten verdween omdat het niet de religieuze context zou opleveren die Newman nastreefde en ook omdat het praktische bezwaren opleverde.

616 9114. Prospetto verso Mezzogiorno del Collegio di Propaganda Fide, e fianco verso ponente, architettura del Borromini

Katholiek

Rome en het Oratorium (2)

- Newman werd als theoloog verdacht gemaakt (volgens Owen Chadwick).
 - ▶ dit klopt echter niet
 - ▶ de grote Passaglia had moeite met de *Development*
 - ▶ Perrone, leidende theoloog in Rome, was beslist niet afwijzend en nam heel veel van Newmans denken over vanaf 1846.
 - ▶ in Amerika werd zijn *Development* aangevallen. o.a. door Orestes Brownson.
- er werd een Franse vertaling van zijn *University Sermons* gepubliceerd.
 - ▶ Newman moest duidelijk maken dat zijn theorie niets van doen had met het fideïsme van Bautain dat korte tijd daarvoor veroordeeld was.
 - ▶ Newman had in Rome ook veel persoonlijk contact met Perrone.
- in Rome was men bang voor originaliteit, zeker na het debacle van Lamennais.
 - deze was door Leo XII geprezen maar eindigde uiteindelijk buiten de Kerk.
- Newman stond op goede voet met Perrone.
 - maar het idee om theologie te gaan doceren in Engeland dat nog onder de Propaganda stond, was duidelijk niet leefbaar.

Katholiek

Rome en het Oratorium (4)

■ 1847:

- ▶ midden februari: kozen Newman en co. formeel voor het oratorium.
 - de paus stemde in met dit idee
- ▶ 30 mei: werden Newman en St John priester gewijd in de kapel van de Propaganda door kardinaal Fransoni.
- ▶ 28 juni: Newman, St John, Dalgairns, Bowles, Stanton, Coffin en Penny beginnen hun noviciaat in het oratorium bij de H. Kruiskerk (Santa Croce)
 - Newman bewerkte de regel voor Engeland
 - hij schreef *Loss and Gain*
- ▶ 9 aug”.: Pius IX bezocht Newman in Santa Croce.
- ▶ 6 dec.: vertrek met St John via Loreto en München naar Engeland.
 - in München bezocht hij kerkhistoricus Ignace von Döllinger.

Katholiek

Het Engels oratorium.

- Met kerstmis 1847 terug in Engeland.
 - ▶ zij aten Kerstdag samen met Wiseman
 - ▶ hoorden daar over Fabers verzoek om zich aan te sluiten bij het Oratorium.
 - ▶ Wiseman werd overgeplaatst naar Londen als waarnemend apostolisch vicaris.
- op 2 februari 1848, werd de congregatie van het Oratorium officieel opgericht in Maryvale.
 - de pauselijke breve had nl. Birmingham gespecificeerd als plaats van oprichting.
- William Faber (1814-63), met de “Brothers of the Will of God”, bekeerlingen die men naar de naam van hun kerkje St. Wilfrid’s in Cotton Hall, de *Wilfridians* noemde sloten zich aan op 14 februari.

Katholiek

Het Engels oratorium (2)

- Fabers vertaalde heiligenlevens (“Lives of the Saints”) waren extreem vroom en vol van wonderzucht.
- zijn *Leven van de H. Rosa*, werd in september 1848 aangevallen in een katholiek tijdschrift.
- Bisschop Ullathorne, de opvolger van Wiseman, weigerde daarop deze levens goed te keuren.
- Newman verdedigde Faber.
 - jaren later zag hij echter in dat Ullathorne het bij het rechte eind had.
- de serie werd gestopt, maar hernam in gematigde vorm in 1849.

- Fabers smaak w.b. architectuur, devoties enz. was in elk geval anders dan die van de “oude” katholieken van Engeland.

Katholiek

Het Engels oratorium (3)

- de oratorianen preekten (verzoek van Wiseman) in de vasten van 1848 in de kerken van Londen.
 - ▶ er was nauwelijks volk.
 - ▶ Newman trok het zich aan.
- 31 oktober 1848: verhuis naar St. Wilfrid's, Cheadle in afwachting van het nieuwe oratorium in Alcester Street, Birmingham.
- januari 1849: verhuis naar Birmingham.
 - ▶ Het oratorium kreeg ook een eigen missie ("mission").
- 31 mei 1849: nieuwe stichting in Londen o.l.v. Faber in King Williamstreet.
- in Birmingham werk in de zielzorg.

Katholiek

Het Engels oratorium (4)

- activiteit, vw. werkdag van volwassenen en kinderen m.n. tussen 19 en 21 uur
 - twee keer in de week catecheseles
 - biecht horen, lezingen
 - men was extreem arm.
 - 1848 verscheen zijn roman *Loss and Gain*.
- tussen 9 mei en 5 juli 1850 preekt Newman tweemaal per week (donderdag en vrijdag) in de Oratoriumkerk in Londen: *Lectures on Certain Difficulties felt by Anglicans in submitting to the Catholic Church*.
 - ▶ onderwerp de Anglicaanse **Gorham-case**:
 - Gorham kreeg van de hoogste burgerlijke rechtbank gelijk dat hij niet hoefde te geloven in de sacramentele werking van het doopsel om toch pastoor te worden.
 - ▶ voor velen was dit de druppel! Bekeerlingen:
 - Henry Manning en James Hope (= Hope-Scott) (1812-73)
 - Henry Wilberforce en zijn vrouw Mary Sargent,
 - Thomas W. Allies en in 1854 Robert Wilberforce.
- Nieuw oratorium aan Hagley Road (Edgbaston) verhuis in februari 1852.

Katholiek

Difficulties of Anglicans.

- de lessen in Londen waren niet bedoeld om de waarheid van de R.K. Kerk aan te tonen maar om moeilijkheden weg te nemen voor Anglo-katholieken
 - ▶ de eerste 7 lessen leren dat de natuurlijke weg van de beweging van 1833 moest eindigen in de katholieke Kerk.
 - ▶ Wiseman die de lessen bijwoonde zat te glunderen.
 - ▶ Newman kreeg er in Rome een eredoctoraat in de theologie voor.
 - ▶ een aantal bekeerlingen volgden: T.W. Allies en Sir George Bowyer.
- nogal wat niet-katholieken, waaronder Richard H. Hutton, kwamen luisteren en waren onder de indruk.
 - ▶ het boek werd ook in protestantse kringen ruimschoots gelezen.

Katholiek

Een donkere periode.

- in oktober 1850 herstel katholieke hiërarchie in Engeland. Wiseman werd aartsbisschop en kardinaal
 - ▶ in Engeland protest m.n. naar aanleiding van Wisemans pastorale brief “From out the Flaminian Gate” (voorgelezen op 20 oktober).
 - ▶ men sprak over “papal aggression”.
 - ▶ men verbrandde poppen van de paus en van Wiseman,
 - ▶ men gooide ramen in bij katholieken, enz.

uit deze tijd dateert de beschuldiging in de *House of Commons* dat er cellen onder het oratorium gebouwd werden, kennelijk met perverse bedoelingen.

–hierop kwam het meesterlijk satirische antwoord in de *Morning Chronicle*.

- Wiseman, wist door zijn optreden in Engeland en een brief naar *The Times* (20 november 1850) de gemoederen te bedaren.

Katholiek

Een donkere periode (2).

- Er werden voorlichtingsvergaderingen gehouden om de draagwijdte van de pauselijke beslissing toe te lichten en m.n. om nieuw-bekeerden gerust te stellen.

- Newman gaf vanaf maandag 30 juni tot 1 september 1851 in Birmingham wekelijks deze publieke lezingen in de Corn Exchange (Graanmarkt), die later gebundeld werden als *Lectures on the Present Position of Catholics in England*.
 - ▶ deze voordrachten zijn voorbeelden van rake humor en satire.
 - ▶ Maria R. Giberne (als vrouw niet toegelaten) beschrijft dat zij “The peals of laughter” buiten kon horen.
 - ▶ hij gaat de vooroordelen van de straat tegen de katholieken te lijf en gebruikt stevige taal.

Een donkere periode

De Achilli-affaire (1)

- in voordracht 5 nam hij een uitgetreden Dominicaan Giacinto Achilli op de korrel
 - ▶ Achilli was een hype in die dagen
 - ▶ hij reisde heel in Engeland rond om de tirannie van de paus aan te klagen.
 - ▶ hij beweerde gefolterd te zijn door de inquisitie, ontsnapt uit gevangenis, enz.
 - ▶ hij was gearresteerd geweest vanwege zijn anti-katholieke preken en zijn revolutionaire daden en zijn immoreel gedrag.
 - ▶ hij had zich nl. herhaalde malen vergrepen aan meisjes en was na diverse sancties uiteindelijk uit zijn ambt gezet.
- Newman zag het als zijn taak om op deze aanvallen te reageren
 - ▶ hij gebruikte hiervoor info uit de *Dublin Review* van juli 1850 (Wiseman) anoniem gepubliceerd.
 - ▶ zijn vriend jurist Hope-Scott voorzag geen problemen als hij iets dat al eerder gepubliceerd was zou herhalen.

Een donkere periode

Het Achilli-proces (2)

- eind augustus 1851 daagde Achilli Newman voor het gerecht
 - ▶ zijn naam als auteur van de gepubliceerde voordracht was bekend, terwijl het artikel van Wiseman anoniem was.
- Newman vroeg de nodige bewijsstukken op bij Wiseman en Mgr. Talbot in Rome.
 - ▶ beiden realiseerden zich de ernst van de zaak niet en bleven volledig in gebreke.
 - ▶ Newman stuurde daarop Nicholas Darnell en Joseph Gordon naar Italië om bewijzen en documenten te verzamelen.
- op 21 november vroeg Newman om verdaging van het proces om de nodige stukken en getuigen uit Italië te laten overkomen.
 - ▶ tijdens het proces had Newman de publieke opinie tegen
 - ▶ aanklager en rechter waren duidelijk anti-katholiek
 - ▶ wereldwijd schaarden de katholieken zich achter Newman en gaven hem ook financiële steun, hiervoor werd een comité opgericht.

Een donkere periode

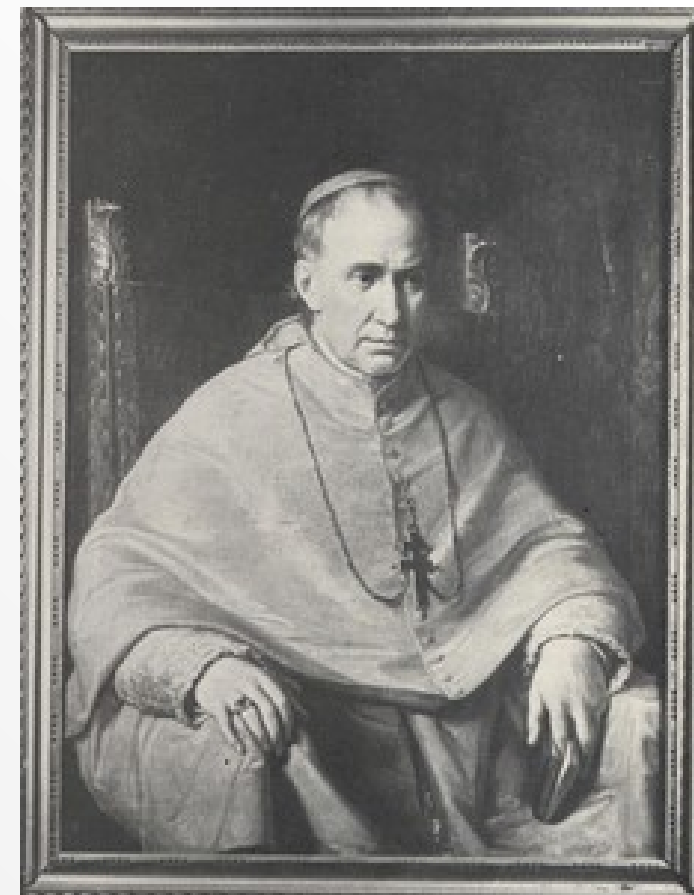
Het Achilli-proces (3)

- Maria R. Giberne slaagde erin om een paar slachtoffers van Achilli naar Engeland te halen.
 - ▶ o.a. Eleanor Valenta met man Vincenzo en kinderen haalde zij uit Napels en gaf hen 5 maanden in Frankrijk (Parijs) en Engeland onderdak, bezigheid en inkomsten.
- de tegenpartij probeerde toen het proces te doen uitstellen opdat de getuigen uit eigen beweging en uit ongeduld terug zouden keren naar hun land.
- de vooringenomen jury veroordeelde Newman wegens smaad tot een fikse geldboete van *f*100.
- *The Times* en de publieke opinie die zeker niet pro-katholiek waren vonden deze uitspraak (25 juni 1852) een schande en kozen de kant van Newman.
- op 31 januari 1853 eindigde de procedure.
 - ▶ de kosten *f*12.000 werd betaald door de inzameling.
 - ▶ van alle kanten ontving hij adhesie-betuigingen.

De universiteit van Dublin

Achtergronden

- op 15 april 1851 werd Newman door Paul Cullen aartsbisschop van Armagh (Ierland, vanaf 1849) gevraagd om te helpen bij de oprichting van een katholieke universiteit in Dublin.
 - ▶ de Achilli-affaire speelde nog en in Birmingham werd een nieuw oratorium gebouwd.
- de achtergrond is de complexe situatie van Ierland in het algemeen en die van het (hoger) onderwijs aldaar in het bijzonder.
 - ▶ in Ierland was katholiek onderwijs helemaal niet toegestaan.
 - ▶ Ierland had daardoor nauwelijks een waardig schoolsysteem.
 - ▶ tot overmaat van ramp was het episcopaat verdeeld over de te varen koers toen er eenmaal verandering in kwam.

Paul Cullen

De universiteit van Dublin

Achtergronden (2)

- in de lente van 1845 werd o.l.v. Sir Robert Peel in Dublin, de neutrale *Queen's University of Ireland* opgericht (1846).
 - ▶ deze bestond uit drie colleges in Galway, Belfast en Cork.
 - ▶ ze opende in 1849 met 90 studenten.
 - ▶ dit initiatief leidde tot de vraag van *Mixed Education* (qua geloof).
- een minderheid van de Ierse bisschoppen steunden dit initiatief.
- Rome verbood uiteindelijk aan de katholieken om er naar toe te gaan.
 - ▶ in Rome werd de idee geboren om een katholieke universiteit op te richten naar het voorbeeld van Leuven
 - ▶ deze zou nooit op de steun van het hele Ierse episcopaat kunnen rekenen

De universiteit van Dublin

Belemmerende factoren in Ierland

- hongersnood en armoede in grote delen van Ierland
 - (1845-1851 patato famine, meer dan 1 miljoen doden in Ierland)
- de verschillende visie van het episcopaat op de politieke ontwikkelingen in Ierland
- het gebrek aan middelbare scholen die katholieken voorbereidden op de universiteit
- de historische aversie van de Ieren (incl. bisschoppen) tegen de Engelsen (incl. Newman en staf)
- de bisschoppen zagen de snelle verandering in de universitaire wereld:
 - Oxford was in 1845 conservatief en kerkelijk
 - in 1850 liberaal en geseclariseerd

De universiteit van Dublin

De oprichting (1)

- 1850 synode van Thurles: met slechts één stem meerderheid, een comité ter oprichting van de universiteit o.l.v. aartsbisschop Paul Cullen.
 - ▶ Cullen vroeg Newman om hulp en raad
 - ▶ na eerste aarzeling werd Newman enthousiast: “It will be the Catholic University of the English tongue for the whole world”
 - ▶ Cullen vroeg Newman om een aantal voordrachten tegen “Mixed Education”
- op 12 november 1851 werd Newman door de Ierse bisschoppen verzocht om de rector van de nieuw op te richten Katholieke Universiteit van Dublin te worden.
 - ▶ de universiteit zou pas starten op 3 november 1854.
 - ▶ in 1852 werd Cullen aartsbisschop van Dublin ipv van Murray (+) die fervent tegen was

De universiteit van Dublin

De oprichting (2)

- Newman hield op 5 opeenvolgende maandagen (10 mei - 7 juni 1852) lezingen voor de universiteit: *The Idea of a University* (feb. 1853).
- hij richtte op 1 juni 1854 het kleine weekblad *University Gazette* op.
- hij zocht medewerkers.
 - in Ierland was de spoeling dun.
 - om diverse redenen konden Manning, Wiseman, W.G. Ward, Henry Wilberforce, Dr. Northcote, Healy Thompson die hij vroeg niet.
- pas op 18 mei 1854 kreeg Newman zijn formele benoeming van de Ierse bisschoppen.
- hij werd op 4 juni 1854 geïnstalleerd als rector door Cullen.

De universiteit van Dublin

De oprichting (3)

- voor Newman was het een tijd vol onbegrip en tegenwerking.
 - ▶ op 3 november 1854 opent een faculteit voor letteren en filosofie met 20 studenten
 - ▶ in 1856 een faculteit voor geneeskunde (toen een vakopleiding), die nog steeds bestaat.
 - ▶ hij bouwde een kerk en hoopte hierbij een Oratorium te kunnen stichten.
- de oprichting, het korte bestaan en de ondergang zijn een zeer pijnlijke geschiedenis die zeker het Ierse episcopaat uit die tijd niet gesierd heeft.
 - ▶ Cullen reageert soms meer dan een half jaar niet op Newmans brieven.
 - ▶ Cullen, eigenlijk een Romein, kende Ierland en zijn verhoudingen niet goed genoeg en hij werd door een aantal bisschoppen argwanend bejegend.
 - ▶ Cullen had een geducht tegenstander in aartsbisschop MacHale van Tuam, een echte Ierse nationalist, die niet zonder reden vreesde dat Cullen het monopolie op de universiteit wilde hebben.

De universiteit van Dublin

De oprichting (4)

- een probleem was ook de benoeming van professoren.
 - ▶ Newman wilde zoveel mogelijk Ieren benoemen, maar indien nodig ook Engelsen.
 - ▶ het was niet zo gemakkelijk om gekwalificeerde Ieren te vinden.
 - ▶ Newmans afwezigheid was een voortdurende ergernis voor Cullen.
- volgens Ward was Newman al in februari 1854 ervan overtuigd dat het hele project tot falen gedoemd was.
- zijn lezingen en toespraken als rector van de universiteit werden zeer gewaardeerd en gepubliceerd in *Discourses on the Scope and Nature of University Education: Addressed to the Catholics of Dublin* (uitgave 2 februari 1853)
 - ▶ later is het een onderdeel van *The Idea of a University*.

De universiteit van Dublin

Newmans gemiste bisschopsbenoeming(en).

- begin 1853 wil kard. Wiseman, Newman tot bisschop wilde laten wijden.
 - ▶ dit zou Newman in Ierland meer gezag geven.
 - ▶ Newman wilde geen residerend bisschop worden.
 - ▶ deze eerste poging ging niet door.

- in een tweede poging wil Wiseman Newman titulair bisschop maken.
 - ▶ Cullen
 - was als de dood voor een tweede mijter in Dublin.
 - vertrouwde niemand, dus ook Newman, bovendien een niet-Ier, niet.
 - had het de facto in katholiek Ierland voor het zeggen stak er een stokje voor.

 - pas de artikelen van Blehl en J.H. Whyte in 1960 hebben onthuld dat Cullen de benoeming blokkeerde, terwijl hij Newman liet geloven dat hij bisschop benoemd zou worden.

 - in juli 1854 werd voor iedereen duidelijk dat deze benoeming niet door zou gaan.

Andere gebeurtenissen

The Second Spring.

- op 13 juli 1852 (tijdens Achilli-proces) op de eerste provinciale synode van de Engelse katholieke hiërarchie in Oscott hield Newman zijn wel bekendste en wellicht mooiste gelegenheidstoespraak: *The Second Spring*.
- ▶ hierin schetst hij op een magistrale manier de nieuwe opbloei van de Kerk in Engeland na een periode van eeuwenlange vervolging.
- ▶ volgens getuigen was er niemand die niet huilde tijdens deze preek.

Problemen in Birmingham.

- in februari 1853 stierf mede-oratoriaan Joseph Gordon (1811-1853)
 - ▶ enkele dagen na het einde van het Achilli-proces waarvoor hij zoveel gedaan had.
 - ▶ hij was in het oratorium de leider geweest tijdens Newmans afwezigheid
- Newman die nu langdurig in Dublin verbleef liet in 1853 Dalgairns uit Londen overkomen om het huis te leiden.
 - ▶ deze voerde typisch Italiaanse devotievormen in en bv. zielzorg voor kloosterzusters.
 - ▶ dit laatste hoorde volgens Newman niet tot de taak van het Oratorium.
 - ▶ zonder hem te consulteren vroeg het Londense oratorium dispensatie in deze regel.
- de facto ging het hier om de doelstelling van een oratorium.
 - ▶ een oratorium dient zich aan de plaatselijke zielzorg te wijden en geen werk daarbuiten te gaan zoeken.
 - ▶ Newman zelf was hier op dit moment door zijn taak vrijwel voortdurend in Ierland.

Problemen in Birmingham (2)

- in de mening dat de vraag om dispensatie van Newman kwam keurde Rome deze, na consultatie van Wiseman en Ullathorne, goed in november.
 - ▶ de dispensatie, bedoeld voor beide oratoria, werd ze alleen naar Londen gestuurd.
 - ▶ Birmingham was verbijsterd
 - met name omdat Rome dit deed zonder Newman, de leider van beide oratoria.
 - Rome deed bovendien alsof het oratorium van Londen het moederhuis was.
 - toen Newman het Oratorium van Londen vroeg om een en ander recht te zetten reageerde men daar niet op.
 - in Birmingham behoorde Dalgairns tot het Londense kamp.
 - ▶ Newman was m.n. bang dat de oratoria die volgens de regel redelijk onafhankelijk waren, deze onafhankelijkheid zouden verliezen.

Problemen in Birmingham (3)

- Newman werd in Rome verdacht gemaakt door de oratorianen uit Londen.
 - ▶ dit zou nog jaren nawerken in Rome.
 - ▶ de eigenzinnigheid van Faber bezorgde Newman grote zorgen en verdriet.
 - ▶ Faber (Londen) wilde onafhankelijk zijn en een andere stijl volgen.
 - het Londense oratorium had het voordeel dat het in de hoofdstad lag en dichtbij Wiseman.
 - de verhouding tussen Newman en Faber werd afstandelijk.
- op 27 december 1855 vertrokken Newman en St John naar Rome om bij de Propaganda hun standpunt toe te lichten.
 - ▶ toen Londen dit hoorde stuurden zij de volgende dag al een brief naar Rome, waarin zij Newman beschuldigden dat hij een soort generalaat voor de oratoria wilde en dat zij zelf een hekel hadden aan heel deze ruzie.
 - ▶ op 12 januari 1856 kwamen zij in Rome.
 - ▶ Newman ontdekte dat de algemene overste (proost) van de oratorianen Fr. Concha en de secretaris van de Propaganda Mgr. Barnabó duidelijk vooringenomen waren tegenover hem (de brief uit Londen was er eerder).
 - men lieten duidelijk merken dat men hem als een onruststoker zag.

Problemen in Birmingham (4)

- tijdens een audiëntie bij Pius IX die de brief uit Londen in de hand had, konden hij en Ambrose St John hun verhaal kwijt.
 - ▶ op het einde van de audiëntie vroeg Newman de pauselijke zegen voor andere apostolische werken die hij wilde doen, o.a. “the formation of a female (little) Oratory”.
 - ▶ ook in Birmingham zelf was er onrust
 - voor een groot deel te verklaren is door de langdurige afwezigheid van Newman.
 - het zwakke punt van ieder oratorium is vrijwel steeds het gezag.
 - Faber, Dalgairns en de Wilfridians waren veel meer van een devotieel en spiritueel gerichte natuur, die het 16de eeuwse ideaal van Filippus Neri zo dicht mogelijk wilden benaderen
 - Newman en de zijnen zagen Filippus Neri als ideaal van katholiek humanisme.
 - in augustus 1856 keert Dalgairns definitief naar Londen terug.
 - vervolgens werden beide huizen formeel gescheiden.

De universiteit van Dublin

Vervolg (1)

- In maart 1856 gaat het gerucht dat er katholieken naar de universiteit van Oxford zouden gaan
 - ▶ de religieuze test was afgeschaft in 1854.
- Newman in Ierland was in de overtuiging dat Rome Dublin zag als dé katholieke universiteit voor Engeland en Ierland.
 - ▶ zelf dacht dat hij veel meer in Oxford zou kunnen betekenen dan in Dublin
 - ▶ hij dacht aan een katholiek College of Hall.
 - ▶ hij wist dat als katholieken met bisschoppelijke goedkeuring naar Oxford konden gaan, dat dan waarschijnlijk de kleine groep studenten in Dublin helemaal zou verdwijnen.
- op 1 mei 1856 (Hemelvaartsdag) werd de universiteitskerk in Dublin in gebruik genomen.
 - ▶ Newman gebruikte het geld dat over was van de schenkingen t.b.v. het Achilli-proces.
 - ▶ hij hoopte een oratorium bij deze kerk te kunnen stichten.
 - ▶ op de zondag na de opening hield hij de eerste van 8 preken, te vinden in *Occasional Sermons*.

De universiteit van Dublin

Vervolg (2)

- in april 1857 biedt Newman zijn ontslag aan als rector.
 - ▶ het vlotte niet in Ierland en het oratorium in Birmingham was te zwak om zonder hem verder te kunnen.
 - ▶ hij kon niet voldoen aan Cullens wens om permanent in Dublin te resideren.
 - ▶ de vice-rector, Dr. Leahy in 1854 aangesteld, kon ook niet resideren als vicaris-generaal van Cashel.
 - Leahy gaf zijn ontslag in de lente van 1857 toen hij aartsbisschop werd.

- het lukte bij het begin van het academiejaar van 1857 niet om een vice-rector te benoemen.
 - ▶ Newman zou echter nog een jaar aanblijven.
 - ▶ een crisis kon nu niet uitblijven.
 - de directe aanleiding was de noodzaak van disciplinair optreden tegen twee studenten, de taak van de vice-rector. Omdat deze er niet was kwam de zaak bij Newman.
 - Newman was afwezig en vond dat straffen onmiddellijk moeten gebeuren.

De universiteit van Dublin

Vervolg (3)

- op 1 januari 1858 verscheen het eerste nummer van het tijdschrift van de universiteit *Atlantis* (2x per jaar), waarin hij ook enkele artikelen plaatste.
- bij de opening in 1854 had men avondlessen voor part-time studenten georganiseerd (in navolging van King's College in Londen in 1848).
 - ▶ deze werden gestaakt bij gebrek aan belangstelling
 - de studenten die overdag werkten waren te moe om avondlessen te volgen.
 - ▶ op 15 april 1858 hernamen deze lessen, nu met 90 studenten.
- het lukte Newman niet om een “charter” voor zijn universiteit te krijgen van de Britse regering (Disraeli).
 - ▶ zij kon dus geen “degrees” ofwel academische graden verlenen.
- op 26 oktober 1858 ging hij voor de laatste keer naar Dublin, waar hij ook nog een paar lessen gaf aan de avondcursisten.
 - deze zijn te vinden in *Idea*.

De universiteit van Dublin

Redenen van de mislukking

- ▶ de onwil en het onvermogen bij een deel van het Ierse episcopaat,
- ▶ een periode van hongersnood (m.n. 1845-1851)
- ▶ er waren geen scholen in Ierland die jongens voorbereidden op de universiteit.
- ▶ de middenklasse kon de opleiding niet betalen.
 - wie het zich kon veroorloven ging liever naar een reeds bekende universiteit
- ▶ Engelse katholieken wilden hun zonen niet naar Ierland sturen.
 - toch trok de naam van Newman 13 studenten uit Engeland en 15 van het continent aan
- ▶ er waren tussen 1854 en het begin van 1858-1859 slechts 106 studenten, exclusief die van de *Medical School*.
 - gevolg: een chronisch gebrek aan geld en middelen
- ▶ een universiteit met de inherente vrijheid van de studenten was iets vreemds voor de meeste bisschoppen die alleen een strikte seminarie-opleiding kenden.
 - een sterk punt was de studie van de Keltische literatuur dankzij Mr. O'Curry.
- ▶ het karakter en houding van Paul Cullen

De universiteit van Dublin

Vervolg (1)

- de mislukking, die niet aan hemzelf te wijten, was vond Newman zeer pijnlijk.
 - ▶ hij trok zich terug.
 - ▶ pas eind 1858 werd hij echter officieel van zijn taak ontheven.
 - ▶ hij voelde zich “under a cloud” in de volgende jaren.
- later vond Newman dat hij deze functie nooit had mogen aannemen, zonder
 - ▶ het volle vertrouwen van het 4 Ierse aartsbisschoppen
 - ▶ de formele deelname van alle Ierse bisschoppen
 - ▶ een lekencomité dat de financiën controleerde
 - ▶ duidelijke afspraken over de tijd en periode van zijn aanwezigheid
- door de verhoudingen in het Ierse episcopaat was het voor Cullen quasi onmogelijk was om hen achter de universiteit te krijgen.
 - ▶ m.n. MacHale zou altijd een andere richting uit willen.
- later stelt Newman dat als de paus meer kennis had gehad van de stand van zaken in Ierland dat hij dan nooit een universiteit had willen oprichten.

Andere zaken

Callista.

- in de lente van 1848 begon hij aan *Callista, A Tale of the Third Century*, een roman rond de figuur van St Cyprianus. Het boek wilde niet vlotten.
- pas na de uitnodiging van Wiseman, die *Fabiola or the Church of the Catacombs* geschreven had, om een roman te schrijven die in de periode daarna speelde voor de '*Popular Catholic Library*' nam hij het werk weer op.
 - ▶ het werd pas in de zomer van 1855 beëindigd.
 - ▶ het boek trekt zoals al zijn historische werken parallellen met de toenmalige kerksituatie in Engeland en verscheen in 1856.
- in 1854 schreef hij ook een aantal brieven ondertekend met Catholicus ("Who is to blame") over de Krimoorlog (1853-56) aan de *Catholic Standard*.
 - ▶ dit tijdschrift had Henry Wilberforce als hoofdredacteur.
 - ▶ de artikelen verschenen in *Discussions and Arguments on Various Subjects* (1872).

Andere zaken

De Engelse bijbelvertaling.

- in juli 1855 besloot de tweede Engelse bisschoppensynode te Oscott om een **nieuwe Bijbelvertaling** te laten maken.
 - ▶ de supervisie ervan werd aan Newman toevertrouwd
 - die er zoals gewoonlijk een uitnodiging van de Voorzienigheid in zag.
 - ▶ pas twee jaar later, op 26 augustus 1857 werd Newman, die hierover nooit geraadpleegd was, hiervoor gevraagd door kardinaal Wiseman, met de opdracht zijn eigen medewerkers te zoeken.
 - ▶ Newman aanvaardde deze opdracht op 14 september.
 - het uitstel van Wiseman is wellicht ingegeven door het lopende conflict met het oratorium van Londen.
- Newman zag deze opdracht
 - ▶ als een kans om zijn oratorium een duidelijke plaats te geven in de Engelse kerk
 - ▶ begon een scriptorium waar drie mede-oratorianen, versterkt met twee man van buiten, aan de vertaling zouden werken.

Andere zaken

De Engelse Bijbelvertaling (2)

- Newman investeerde geld en tijd in de voorbereiding
 - ▶ zocht medewerkers. Er werd een jaar lang ook stevig aan gewerkt.
 - ▶ de bisschoppen gaven op zijn vragen, zoals de financiën geen antwoord.
 - ▶ de zaak kreeg een onverwachte wending toen bleek dat de Amerikaanse aartsbisschop van Baltimore reeds 15 jaar aan zo een vertaling werkte.
 - ▶ in december 1858? vroeg de Amerikaanse hiërarchie Newman om aartsbisschop Kenrick van Baltimore bij zijn project te helpen.
 - Wiseman had deze brief gekregen en hem niet beantwoord, maar hem via Ullathorne naar Newman gestuurd.
 - de Engelse bisschoppen zouden deze vraag vanuit Amerika nooit beantwoorden.
- Newman was bereid als de Engelse bisschoppen akkoord zouden gaan.
 - ▶ vervolgens hoorde hij niets meer noch van het Amerikaanse, noch van het Engelse episcopaat
 - ▶ hij stopt ermee.
 - ▶ het trieste is dat de Amerikaanse vertaling nooit gebruikt werd in Engeland en dat die ongetwijfeld monumentale werk nooit geschreven werd.
 - ▶ weer mislukte een werk waarvoor Newman de meest geschikte man was buiten zijn schuld.

Andere zaken

De Rambler-affaire (1)

- Het katholieke maandblad *The Rambler*
 - ▶ opgericht jan. 1848 door Frederick Capes
 - ▶ adjunct hoofdredacteur was Richard Simpson.
 - ▶ vanaf 1858 eigendom van Lord John Acton (1834-1902) (24 jaar!), en was toen al in aanvaring gekomen met het episcopaat vanwege zijn liberale denkbeelden.
- Acton:
 - ▶ een leerling van Döllinger en van oude Engelse katholieke origine.
 - ▶ op zijn 22ste reeds een autoriteit voor Europese geschiedenis.
 - ▶ Newman ontmoette Acton in 1857, maar leerde hem pas beter kennen op 24 maart 1858 en tijdens latere bezoeken van Acton aan het oratorium.
- sommige artikelen in de *Rambler* gingen te ver of werden ten onrechte zwart gemaakt.
 - ▶ zo werd in het aug. 1858 gesteld dat Augustinus de vader van het jansenisme was
 - ▶ dit werd verder uitgewerkt en verdedigd door Döllinger in het decembernummer.
 - ▶ er kwam protest en zowel de *Rambler* als Döllinger werden hierop zwart gemaakt.

Andere zaken

De Rambler-affaire (2)

- op 21 maart 1859 werd Newman, na veel aarzelen, hoofdredacteur. Hij
 - ▶ wilde deze heikele zaak uit de wereld te helpen.
 - ▶ deed dit, zeer tegen zijn zin, op verzoek van velen en om zijn bisschop ter wille te zijn en omdat het tijdschrift nogal was aanhang had onder katholieke intellectuelen.
 - ▶ zag het als zijn plicht, zonder na te denken over mogelijke consequenties.
 - ▶ wilde het tijdschrift behouden als tegenwicht tegen een dreigend monopolie van de ultramontanen zoals W.G. Ward en de Dublin Review.
 - ▶ wilde het vertrouwen herwinnen van de intussen vooringenomen bisschoppen.
 - ▶ Zijn taak was zeer moeilijk en delicaat.
- Newman publiceerde 2 artikelen over de taak van de leek in de Kerk (in mei en juli)
 - ▶ de artikelen waren origineel en hun tijd vooruit en werden -ten onrechte- verdacht gemaakt in Rome.
 - ▶ Newman bood na één nummer zijn ontslag aan.

Andere zaken

De Rambler-affaire (3)

- Het magistrale artikel *On Consulting the Faithful in Matters of Doctrine* (juli 1859) dat op zoveel weerstand stuitte, zal later heel beroemd worden.
 - ▶ Newman werkt het begrip geloofszin (*consensus fidelium* of *sensus fidei*) uit dat op Vaticanum II zo een belangrijke rol speelt bij de dogma-verklaring van 1950 en in de dogmatische constitutie *Dei Verbum*.
 - ▶ in Rome werd Newman ten onrechte verdacht gemaakt
 - de drijver hierachter was Mgr. George Talbot (1816-1886), kamerheer van Pius IX.
 - ook bisschop Brown van Newport (geen bekeerling) schreef in oktober twee maal naar Rome om zijn beklag te doen over *On Consulting*.
 - op 13 januari sprak zijn bisschop Ullathorne, net terug uit Rome, hierover met Newman.

Andere zaken

De Rambler-affaire (4)

- Newman schreef op 19 januari aan Wiseman (in Rome) een brief met de vraag welke dogma's enz. hij eventueel tekort gedaan had.
 - ▶ Wiseman legde dit voor aan de congregatie van de Propaganda en ontving een lijst van punten maar zond deze nooit door naar Newman.
 - Wiseman en Manning waren in Rome om Wisemans coadjutor Errington te laten amoveren.
 - ▶ Kardinaal Barnabó dacht, bij gebrek aan antwoord, dat Newman ongehoorzaam was
 - ▶ terwijl Newman dacht dat alles geregeld was.
 - ▶ Manning gaat in deze zaak - het achterhouden van de lijst - kennelijk niet vrijuit.

- de wolk van verdachtmakingen zou in Rome blijven hangen tot in 1867
 - ▶ in zijn notities staat de zin (1859): "*Mijn leven lang gebeuren dingen met mij, die niet met anderen gebeuren -ik ben de zondebok*".
 - ▶ Newman nam ontslag als hoofdredacteur, maar schreef nog wel artikels voor het blad van juli 1859 tot juli 1860.

Andere zaken

De Rambler-affaire (5)

- ▶ in 1859: oorlog tussen Frankrijk en Oostenrijk
 - de pauselijke staten werden bedreigd.
 - als reactie ontstond de Noord-Europese beweging om te ijveren voor het behoud van de tijdelijke macht van de paus -> ultra-montantisten
 - in Engeland o.l.v. Manning en W.G. Ward,
 - het is de tijd waarin zoeaven vanuit heel Europa de paus ter hulp kwamen.
- ▶ Newman zag de tijdelijke macht van de paus als niet wezenlijk en zag strijd met de wapens ervoor helemaal niet zitten.
 - wie niet voor de tijdelijke macht was werd al gauw afgeschilderd als onoprechte katholiek
- ▶ deze kwestie werd de doodsteek voor *The Rambler*.
 - deze hield in 1862 op te bestaan, na het bekritisieren van Mannings houding aangaande de tijdelijke macht van de paus.
 - Manning dacht ten onrechte dat Newman erachter zat.
- de *Rambler* werd opgevolgd door *The Home and Foreign Review* in juli 1862 o.l.v. Sir John Acton als uitgever, geholpen door Wetherell.
 - ▶ de redactie was dezelfde als die van de *Rambler*.
 - ▶ ha een aantal goede nummers hield het blad op te bestaan in april 1864.
- het werd weer opgevolgd door de *North British Review*.

Ultramontanisme en liberalisme

Frankrijk (1)

- Het **ultramontanisme** en (katholieke) **liberalisme** begonnen in Frankrijk met *Du Pape* (1819) van de anti-revolutionair Joseph de Maistre (1753-1821)
 - ▶ hij pleitte voor een hereniging van de katholieken onder de banier van de paus tegen het gallicanisme en de revolutie.
 - ▶ hij zag de paus als de beste waarborg voor vrijheid van de staat, enz.
 - ▶ in deze fase waren ultramontanisme en liberalisme (vrij van staatsinmenging) nog identiek.
 - ▶ De Bonald (1754-1840) gaf de Maistres' morele programma een filosofische basis.
 - hij beriep zich op de consensus van de mensheid wb. een oergeloof, in tegenstelling tot het scepticisme en individualisme van de 18de eeuw.
- Félicité de Lamennais (1782-1854) voegde deze praktische en theoretische kanten samen in zijn *Essai sur l'indifférence* (4 delen).
 - ▶ hij kreeg enorm veel moreel gezag en stichtte het tijdschrift *L'Avenir* (1830).
 - ▶ bekende leerlingen zijn Montalembert (1810-70) en Lacordaire, de heroprichter van de dominicanen in Frankrijk.
 - nog waren liberalisme (eis van vrijheid voor katholieken) en ultramontanisme één
 - in Frankrijk verdween de splitsing van de clerus in gallicanen en jansenisten vanzelf.

Ultramontanisme en liberalisme

Frankrijk (2)

- Lamennais liep een censuur op van Gregorius XVI (*Mirari Vos*) in 1832.
 - ▶ *L'Avenir* werd opgedoekt.
 - ▶ in 1846 trad Pius IX aan met een algemene amnestie,
 - ▶ hij benoemde een leek als eerste minister en werd als een “liberale paus” ontvangen.
 - ▶ na de moord op zijn eerste minister De Rossi en zijn vlucht naar Gaeta en werd de paus opnieuw geholpen door de Europese machthebbers in 1849.
 - ▶ daarna was het gedaan met zijn liberalisme.
 - ▶ zijn reactie zorgde voor verdeeldheid onder de katholieken.
- **liberalisme** en **ultramontanisme** werden nu twee verschillende dingen.
 - ▶ **ultramontanisme** stond grotendeels voor de haat tegen de moderne wereld en haar ongelovige geest.
 - spreekbuis werd *L'Univers* o.l.v. Louis Veuillot (1813-1883).
 - in Rome kwam er een opleving van de scholastiek.
 - Veuillot en co zagen de Kerk als een belegerde stad en de moderne ontwikkelingen (Darwin) enz. als verkeerd.
 - ▶ het **liberalisme** verzette zich tegen de nauwe visie van de vorigen
 - bij hen Lacordaire, Montalembert, Frederick Ozanam.
 - hun orgaan werd *Le Correspondant*.

Ultramontanisme en liberalisme

Duitsland (1)

- in Duitsland was de intellectuele verdeeldheid nog groter en dit zou rechtstreeks invloed hebben op Acton.
 - ▶ **Ignaz von Döllinger** (1799-1890), leider van de school van München, was duidelijk een ultramontaan. Samen met Adam **Möhler**, auteur van *Symbolik*, waren zij de leiders van de katholieke apologetiek
 - ▶ zij stonden ver af van de politieke agitatie zoals Frankrijk of de pauselijke staten die kenden.
 - ▶ zij waren niet vijandig naar de Kerk maar liepen tegen hetzelfde probleem op waarover Newman handelde in zijn lessen in Dublin
 - nl. of en hoe opvattingen die onder katholieke theologen gemeengoed zijn en die stammen uit de tijd voor een systematische en wetenschappelijke studie van de geschiedenis herzien moeten worden in het licht van de moderne geschiedeniswetenschap.

Ultramontanisme en liberalisme

Duitsland (2)

■ ook in Duitsland twee scholen.

▶ **Mainz**

- o.l.v. bisschop Ketteler, met een Romeinse en scholastieke inslag
- blad de *Katholik*
- daarnaast hadden ook de Jezuïeten met het tijdschrift *Stimmen aus Maria Laach*.

▶ **München.**

- bekritiseerde de (exclusieve) scholastieke benadering van de eerste:
 - Froschammer deed dit op het vlak van de filosofie
 - von Döllinger op het vlak van de theologie en de kerkgeschiedenis.
 - von Döllinger, eerst overtuigd ultramontaan, veranderde zijn visie op het pausschap kennelijk na een bezoek aan Rome in 1857.
 - mogelijk deed hij dat al na de dogmaverklaring van 1854.
- blad *Tübinger Quartalschrift*.

Ultramontanisme en liberalisme (4).

- de **school van München** vroeg om intellectuele vrijheid, los van het keurslijf van de scholastiek.
 - ▶ in 1863 liep het Münchener Congres o.l.v. Döllinger een pauselijke censuur op
 - (Na het concilie in 1870 scheidt Döllinger zich af van de katholieke Kerk. Zijn volgelingen stichten de oud-katholieke Kerk)
 - ▶ het gaat over het thema “intellectuele vrijheid” dat Newman nauw aan het hart lag.
 - Acton, leerling van Döllinger, wilde in Engeland een tijdschrift zoals dat van Tübingen, dat zich niet alleen tot katholieken richtte. Zijn grote tegenstander werd W.G. Ward.
 - het idealisme van Actons tijdschrift *Rambler*, waarin dingen bij naam genoemd werden, ging velen die toch al twijfelden aan de tendensen van de tijd te ver.
 - vaak werden hierin de dingen ook overdreven en weinig uitgewogen gepresenteerd.
 - Newman, die achter de doelstellingen van het tijdschrift stond, maar niet achter de manier van werken, had geprobeerd dit te mildereren.

Een Oratoriumschool (1)

- in januari 1857 ontstond het plan voor het stichten van een oratoriumschool.
 - ▶ door het aantal bekeringen was er behoefte aan een nieuw type school
 - een typische Engelse school voor (de nieuwe) katholieken
 - zonder de bekrompenheid van veel tradionele katholieke scholen.
 - ▶ Newman, met zijn interesse voor onderwijs, werd gezien als de geknipte man hiervoor.

- Newman wilde het oratorium een plaats geven binnen de Engelse kerk en vond dat zij zaken moesten doen die de seculiere geestelijkheid niet kon dragen
 - ▶ zij konden hun missie niet financieren vanuit de inkomsten die hun heel arme parochianen genereerden.
 - ▶ in januari 1858 legde Newman zijn bisschop Ullathorne de plannen voor.
 - deze was heel blij met het initiatief.
 - hij was een voorstander om middelbare scholen gescheiden te houden van (klein)-seminaries
 - ▶ het oratorium zou het schoolhoofd en de geestelijke verzorging leveren
 - ▶ het onderwijs zelf zou door leken gebeuren.
 - o.a. door Sir John Acton, opgevoed en opgeleid in Oscott en München.

Het oratorium

Een Oratoriumschool (2)

- de school viel niet onder verantwoordelijkheid van de gemeenschap maar onder Newman en het hoofd Nicholas Darnell.
 - Darnell, voorheen fellow van University College in Oxford, was een van de originele Wilfridians
 - ▶ het begin was moeilijk
 - ▶ nauwelijks begonnen met de planning, begon Ullathorne o.i.v. Wiseman (o.i.v. Faber), bezwaren te maken.
 - ▶ in 1858 werden Flanagan en Henry Bittleston ziek en vertrokken naar het buitenland voor herstel.
 - ▶ Newman nam hun taken, o.a. biecht horen, over.
- op 1 mei 1859 begon de school (lager en middelbare) met zeven jongens, allemaal zonen van bekeerlingen.
 - ▶ Fr. Darnell werd schoolhoofd (Head Master).
 - ▶ Serjeant Bellasis was een voortdurende steun en toeverlaat.

Een Oratoriumschool (3)

- de school zou hem veel werk en kopzorgen bezorgen.
 - ▶ in het najaar 1861 was er een conflict waardoor bijna alle docenten opstapten
 - Newman en de oratorianen moesten een tijdlang zelf les geven.
 - ▶ het conflict: Darnell wilde het gezag van Mrs. Wootten, de matron, beperken
 - de jongens hadden geen vrije toegang meer tot haar
 - zij kreeg maar beperkte toegang tot Newman
 - daarop bood zij haar ontslag aan.

- ▶ Newman had de crisis zien aankomen en kennelijk was dat de reden van zijn slapeloosheid (en overspannenheid) in deze periode.
 - voor Newman was het gelijk aan de kant van Mrs. Wootten.
 - zij was de bekeerde weduwe van een Tractarian dokter uit Oxford en een van zijn getrouwe steun.
 - een compromisvoorstel van Newman werd twee dagen na kerstmis door Darnell afgewezen.
 - Darnell bood publiek zijn ontslag aan en stelde dat de ander leerkrachten samen met hem zouden opstappen als Mrs. Wootten niet ontslagen werd.
 - onderliggend was een fundamenteel meningsverschil.
 - Darnell wilde een typisch Engelse Public School,
 - Newman een school die katholicisme met de beste elementen van de protestantse opvoeding combineerde.
 - fundamenteel is het de vraag: is de school afhankelijk van het oratorium of niet.

Een Oratoriumschool (4)

- Darnell overspeelde zijn hand en Newman koos voor Mrs. Wootten.
 - ▶ Darnell vertrok met de hele staf en verliet het oratorium.
 - ▶ Newman moest in de kerstvakantie een nieuwe staf samenstellen.
 - ▶ Newman vond een nieuwe leiding,
 - waaronder twee oud-leraars die excuses maakten en terugkeerden.
 - Thomas Arnold jr. werd first master was gedurende de volgende trimester.
 - uiteindelijk leed niet de school, maar de communiteit hieronder.
 - hij was Darnell kwijt
 - ook Flanagan verliet in augustus het oratorium, doch dit had niets te maken met het schoolgebeuren.
- dit alles zorgde voor veel extra werk voor een kleine gemeenschap.
 - ▶ William Neville, intussen priester gewijd, kon een hand helpen.
 - ▶ Ambrose St John nam tot aan zijn dood in 1876 de leiding van de school op zich.
 - ▶ Newman kreeg heel wat werk in lesgeven en administratie
 - hij bestelde kolen, bewerkte toneel voor de jongens, schreef rapporten en gaf vaak zelf les.
 - ▶ na drie jaar was het aantal leerlingen van 12 naar 70 gegroeid.
 - ▶ Manning en andere hoogwaardigheidsbekleders zwegen de school dood.
 - het leidde tot een vervreemding met Lord Acton, die een vriend van Darnell was.

Een Oratoriumschool (5)

- in 1863 had Newman zeer veel werk.
 - ▶ de boekhouding van Darnell klopte niet: het oratorium verloor geld aan de school.
 - ▶ St John was niet gezond en moest taken afstoten die bij Newman terecht kwam.
 - ▶ er waren geen lekenbroeders voor het praktische en huishoudelijke werk.
 - ▶ de priesters verdeelden hun tijd tussen school, parochie en de missie in Smethwick, het workhouse (waar zij een kapel openden).

 - ▶ ook probeerde het Oratorium een ziekenhuis te stichten,
 - hetgeen mislukte door de voortijdige dood van de vrouwelijke vrijwilligsters die het leidden.
 - ▶ ook werd in 1857 een weeshuis voor jongens gesticht.

- in nov. 1859 hield hij een bekende preek bij de uitvaart van Dr. Weedall, voorheen leider van Oscott.

Jaren van stilte (1859-1864).

Sad Days

- deze periode omschrijft zijn biograaf Wilfrid Ward als “*Sad Days*”.
 - ▶ **ultramontanen** W.G. Ward (*Dublin Review*) trokken zijn rechtgelovigheid in twijfel.
 - ▶ **liberale katholieken** zoals Simpson (*Home and Foreign*) vielen hem aan.

hij schreef in zijn dagboek (21 jan. 1863) : “as a Protestant, I felt my religion dreary, but not my life - but, as a Catholic, my life dreary, not my religion.”.

- Federick Rogers (Lord Blachford)
 - ▶ schreef na een bezoek in Birmingham in 1863 (het eerste in 20 jaar) over Newman als “being thrown away by the communion to which he has devoted himself, and evidently sensible that he is so thrown away”.
- Newmans werken uit deze tijd:
 - ▶ de universiteit, de oratorium-school, de *Rambler* (*Home and Foreign*),
 - ▶ hebben gemeen: de inzet voor de opvoeding en vorming van de katholieken.

Jaren van stilte (1859-1864).

1860 (1)

- begin 1860 zijn Newman en St John de enige actieve priesters in het oratorium.
 - ▶ Flanagan en Bittleston zijn ziek.
 - ▶ Robert Tillotson, naar Amerika gegaan om zijn oude vader te bezoeken, besloot eind 1859 de Amerikaanse Paulisten te vervoegen.

- eind mei 1860 voorstel van Ullathorne, om een comité op te richten voor de bouw van een katholieke kerk in Oxford.
 - ▶ men had grond hiervoor gekregen.
 - ▶ Newmans naam zou zeker helpen om fondsen te werven.
 - men sprak ook over de mogelijkheid om een oud werkhuis om te bouwen tot een katholiek college.
 - ▶ Newmans reactie was gemengd. Hij schreef eerste een memorandum voor zichzelf alvorens te antwoorden.
 - enerzijds was er zijn eigen weerstand en die van de hiërarchie tegen Mixed Education.
 - anderzijds betekende dit het omkeren van alles waar hij zich in Dublin voor had ingezet.

Ambrose St John
(1815-1875)

William George Ward
(1812-1882)

Jaren van stilte (1859-1864).

1860 (2)

- in juli 1860 schreef de bekeerling en priesterstudent H.N. Oxenham een anonieme brief naar de *Rambler* waarin hij de bekrompenheid van de seminarieopleiding aanviel en zich beriep op Newman.
 - ▶ Oxenhams kritiek was scherp en kwam zeker overeen met Newmans visie op katholieke opvoeding (in het algemeen), waarin deze o.a. stelde dat de vorming van katholieken (middle en upper classes) de beste in hun soort moest zijn.
 - ▶ Newman antwoordde in een anonieme brief waarin hij o.a. stelde dat de clerus als groep niet per se intellectuelen (literary men) hoeven te zijn.
- in nov. begin van correspondentie met T.W. Allies over *Christian civilization*.
 - ▶ Allies was bekeerd in 1850 en had in Dublin van Newman de leerstoel geschiedenis gekregen.

Jaren van stilte (1859-1864).

1860 (3)

- opnieuw problemen in het oratorium.
 - ▶ eind 1860 werd Birmingham beschuldigd door Londen van het breken de regel omdat zij een school begonnen waren.
 - ▶ Newman vertelde Hope-Scott dat hij een diep wantrouwen tegen Faber had, ondanks diens 1000 sterke punten.
 - ▶ Father Frederick Bowles, al gezel van Newman in Littlemore, die depressief van aard was, vertrok in augustus.
 - hierdoor werd Newman ook verantwoordelijk voor de kerkmuziek in de Oratoriumkerk

Jaren van stilte (1859-1864).

1860 (4)

- in maart 1860 breekt er een nationale controverse uit als zeven bekende Anglicaanse liberalen *Essays and Reviews* uitgeven.
 - ▶ hierin worden radicale standpunten ingenomen, m.n. over
 - de bijbelse kritiek
 - de argumenten voor het Christendom
 - de kosmologie van het boek Genesis.
 - ▶ in 1861 schrijft Newman naar aanleiding hiervan dat de grote controverse over de waarheid van de bijbel het begin van het einde van het protestantisme zal inluiden, maar niet levensbedreigend zal zijn voor de katholieke Kerk.
 - ▶ de grote controverse die volgens hem zou komen is die met het atheïsme.

Jaren van stilte (1859-1864).

1860 (5)

- naar aanleiding van deze *Essays and Reviews* schrijft hij (1861):
 - “My own belief is, that, if there be a God, Catholicism is true; but this is the elementary, august, and sovereign truth, the denial of which is in progress. May He Himself give grace to those who shall be alive in that terrible day, to fight His battle well. All the forms of Protestantism ... are but toys of children in the great battle between the Holy Catholic Roman Church and Antichrist.”
 - ▶ deze profetie zal Newman in de komende jaren van zijn leven blijven herhalen.
- het is de aanleiding om verder na te denken over de inspiratie van de Schrift en zekerheid.
- vanaf 1858 (einde van zijn werk in Dublin) wil hij een werk over de filosofie van de religie schrijven.
 - ▶ het zou pas in 1870 zijn beslag krijgen in de *Grammar of Assent*.

Jaren van stilte (1859-1864).

1861.

- in 1861 een volgende fase in de ondergang van de pauselijke staten, door de veroveringen van Garibaldi.
 - ▶ een aantal katholieken wilden de Pauselijke Staten kost wat kost verdedigen (zoeaven).
 - ▶ voor Newman was de tijdelijke macht van de paus niet van belang voor diens positie in de Kerk en wereld.
 - ▶ Newman weigerde publiek hierover te spreken.
 - ▶ de liberale *Rambler* steunde de Britse regering die tegen de tijdelijke macht van de paus was
 - ▶ aan de andere kant betrokken Manning en Faber extreme stellingen.
- zomer 1861 nam hij op doktersadvies 3 weken rust, m.n. vw slaapproblemen.
 - ▶ begeleid door William Neville, bekeerling en oratoriaan in 1851.
 - ▶ pas tien jaar later werd deze vanwege zijn besluiteloosheid priester.
 - ▶ hij zou later de secretaris van Newman worden
 - ▶ en na zijn dood de verantwoordelijkheid over zijn geschriften dragen.

Jaren van stilte (1859-1864).

1861 (2)

- tijdens deze vakantie zag hij zijn oude huis in Ham (van buiten).
- hij bezocht, na 30 jaar ook weer Brighton en ging in Cambridge langs.
- de rest van de vakantie was hij in Rednal, aan de voet van de Lickey-heuvels ca 12 km. van het moederhuis, waar dat het Oratorium een huis had vanaf 1854.
- de tweede week van oktober verbleef hij in Ventnor op het eiland Wight, waar hij sedert 1825 niet meer geweest was.
 - ▶ hij zag hier hoe Engeland aan het veranderen was.
- eind november verbleef hij een maand in Londen bij Henry Bowden, de jongere broer van John W. Bowden.
 - ▶ Henry was gehuwd door Newman in 1838 en werd met zijn gezin katholiek in 1852.
- in deze tijd speelde de hierboven besproken crisis uit in de oratoriumschool.

1862 (1)

- in 1862 was er het gerucht dat Newman het oratorium ging verlaten om opnieuw anglicaan te worden en dat hij de invasie in de pauselijke staten steunde.
 - ▶ in juni schrijft hij in de *Globe*, een Whig dagblad, waarin hij dit categorisch ontkent en daarbij stevige taal gebruikt over het protestantisme.
 - ▶ deze ingezonden brief deed heel wat stof opwaaien, maar Newman was in zijn opzet geslaagd.
- in de zomer was hij weer hard aan vakantie toe, m.n. door het werk in de school.
 - ▶ St John had aan het begin van de zomer een heel zware astma-aanval, waardoor Newman nog meer werk op zich af zag komen.
 - ▶ Flanagan verliet het oratorium.
 - ▶ Newman vertrok eind september naar Deal aan de kust in Kent.
 - ▶ in oktober was hij in Ramsgate.

1862 (2)

- in Ramsgate las hij de brief van Ullathorne aan de clerus van Birmingham
 - ▶ hier werden de *Rambler* en de *Home and Foreign* (eerst nummer in juli) gecensureerd.
 - ▶ Newman liet onmiddellijk weten dat hij de veroordeling aanvaardde, met dien verstande dat hij daarmee “de (foute) leer die verwoord werd in die publicaties” bedoelde. Hij stelde dat hij deze zou corrigeren en de foute passages zou schrappen.
 - ▶ Ullathorne bedankte hem en beloofde de inhoud van deze brief naar Rome te sturen om zo eventueel ressentiment tegen Newman weg te nemen. Newman stuurde ook een kopie naar Wiseman, deze liet hem lezen door Manning.
- Newman had al lang niets meer met de *Rambler* en *Home and Foreign* te maken.
 - ▶ Acton en Simpson traptten tegen het zere been door tegen de tijdelijke macht van de paus te zijn.
 - ▶ de *Rambler* en *Home and Foreign* hadden zeker iets te bieden aan gematigde katholieken maar vervreemdden velen door hun eigzinnige stijl en toon.
 - ▶ Newman vreesde dat als de *Home and Foreign* zou wegvallen de *Dublin Review* het monopolie en vrij spel zou krijgen.

1863

- begin 1863 schrijft Newman in zijn dagboek:
 - ▶ “*since I have been a Catholic, I seem to myself to have had nothing but failure, personally*”.
 - ▶ hij had wel een aantal dingen bereikt, het oratorium, de universiteit, de school
 - ▶ maar zijn persoonlijke talenten had hij eigenlijk niet kunnen benutten.
 - ▶ hij wist dat in Rome enkel het aantal (belangrijke) bekeerlingen telde en die konden Faber en Manning veel gemakkelijker produceren in Londen.
 - ▶ in Rome droomden velen over een totale bekering van Engeland.
 - ▶ voor Newman kwam niet het aantal bekeerlingen maar de opvoeding van de katholieken op de eerste plaats. De Kerk zelf moest klaar gemaakt worden of zijn voor de bekeerlingen.
- eind maart 1863 hoort Newman over een privé-initiatief om een katholiek college te stichten in Oxford.
 - ▶ hij dacht na over de vraag van katholieken die Engelse universiteiten bezochten.
 - ▶ Rome was duidelijk voor een eigen opleiding.
 - ▶ Newman had zelf een zekere afkeer van Mixed Education.
 - ▶ hij zag dat een katholiek college mogelijk een haalbaar alternatief zou kunnen zijn voor een katholieke universiteit, die duur en waarschijnlijk onhaalbaar zou zijn.

1863 (2)

- in de zomer van 1863 ging Newman voor de tweede keer op vakantie op het continent.
 - ▶ onderweg bezocht hij Faber (in Londen) die stervend was. Hij kon maar een kwartier bij hem zijn op doktersvoorschrift.
 - ▶ Newman verbleef in Oostende.
 - ▶ bij terugkeer in Birmingham ontving hij een brief van Keble. De eerste in 17 jaar.
 - ▶ in de *Dublin Review* van juli (nu W.G. Ward)
 - een artikel van Manning over katholieke scholen in Engeland vermeldt zijn school niet
 - Ward pleitte hierin ook voor een katholieke universiteit en citeerde Newmans *Dublin Lectures* tegen(!) het plan om in Oxford een katholiek college te stichten.
- in 1863 had Newman opnieuw contact met oude Anglicaanse vrienden.
 - ▶ W.J. Copeland ontmoette hij in Londen toevallig op straat
 - deze bezocht hem opzocht op 16 juli en stuurde met kerstmis een kalkoen.
 - ▶ Frederic Rogers bezocht hem weer na 20 jaar.
 - ▶ hij had weer contact met Isaac Williams.

Jaren van stilte (1859-1864)

1863 (3)

- volgens Wilfrid Ward waren de jaren 1859-1864 moeilijk voor Newman en leed hij eronder dat hij niet actief kon zijn.
- Manning nam in deze periode steeds meer een ultra-ultramontaanse koers.
 - ▶ Newman verzette zich daartegen en verdedigde het recht op afwijkende meningen over niet wezenlijke dingen.
 - ▶ ondanks het feit dat hij aan de zijlijn stond was Newman blij katholiek te zijn.
 - ▶ hij had een grote betekenis voor de katholieke Kerk, door zijn spiritualiteit, zijn persoonlijke invloed, zijn geschriften.
 - ▶ niemand kon bevroeden dat een moment van glorie en een nieuwe periode spoedig zou aanbreken.

Excursus: De Oxfordbeweging na Newman.

- De Oxfordbeweging stierf niet uit na het vertrek van Newman.
 - ▶ het hinderde hoogstens een tijdje de verdere ontwikkeling.
 - ▶ overigens: Newman speelde in de drie jaar voor zijn bekering al geen actieve rol meer in de beweging.
 - ▶ Pusey werd de grote leider en zou dat tot zijn dood blijven.
- rond 1863 herleefd het Tractarianisme in de Anglicaanse kerk.
 - ▶ de beweging is niet meer weg te denken uit de Kerk van Engeland
 - ▶ en speelt een grote rol in de rest van de 19de eeuw en 20ste eeuw.

Einde

© RiK Productions, 2010-2021